Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
Факультет фізики, математики та інформатики
Кафедра психології

“**ЗАТВЕРДЖУЮ**”
Завідувач кафедри
_____Сафін О.Д.
“08”серпня 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК 20. ПСИХОЛОГІЯ

Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

Спеціальність 014.09 Середня освіта (Інформатика)

Освітня програма Середня освіта (Інформатика)

Умань – 2022

Робоча програма з навчальної дисципліни «Психологія» для здобувачів вищої освіти спеціальності 014.09 Середня освіта (Інформатика).

Розробники: Діхтяренко Світлана Юріївна, доцент кафедри психології, кандидат психологічних наук, доцент.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри психології
Протокол № 1 від 08 серпня 2022 року.

Завідувач кафедри психології

_____ Сафін О.Д.

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні науково-методичної комісії факультету фізики, математики та інформатики.

Протокол № 1 від 08 серпня 2022 року.

Голова науково-методичної комісії факультету фізики, математики та інформатики

_____ доц. Тягай І.М.

Пролонговано:
на 20__/20__ н. р. _____ (_____) «__» ___ 20__ р., протокол № __
(підпис) (ПІБ)
на 20__/20__ н. р. _____ (_____) «__» ___ 20__ р., протокол № __
(підпис) (ПІБ)
на 20__/20__ н. р. _____ (_____) «__» ___ 20__ р., протокол № __
(підпис) (ПІБ)
на 20__/20__ н. р. _____ (_____) «__» ___ 20__ р., протокол № __
(підпис) (ПІБ)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Вид дисципліни	обов'язкова	обов'язкова
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	українська
Загальний обсяг у кредитах ЄКТС / годинах	6/180	6/180
Курс	2	2
Семестр	3,4	3,4
Кількість змістових модулів із розподілом	3	3
Обсяг кредитів	6	6
Обсяг годин, у тому числі:	180	180
Аудиторні:	88	20
Лекційні	40	10
Семінарські / Практичні	50	10
Лабораторні		
Самостійна робота	90	160
Індивідуальні завдання		
Форма семестрового контролю:	3 сем – залік 4 сем – екзамен	3 сем – залік 4 сем – екзамен

2. Мета й завдання навчальної дисципліни

Мета: розширення пізнавальної сфери студентів, надання знань в галузі психології, формування уявлень про розвиток психіки та свідомості, про психічні процеси та індивідуально-психологічні властивості особистості, про особливості професійно-педагогічної комунікації, формування у студентів уміння аналізувати факти особистісного розвитку; розрізняти стратегії, методи й методики дослідження розвитку учня, сенситивні періоди.

Завдання курсу – ознайомлення з базовими категоріями й поняттями психологічної науки, основними методологічними і дослідницькими проблемами; ознайомлення з основними теоретичними підходами до розуміння структури й закономірностей розвитку особистості; вироблення вмінь використовувати теоретичні та практичні знання з психології в поясненні психічної динаміки людини та практики поведінки.

3. Результати навчання за дисципліною

Вивчення дисципліни має на меті сформувати наступні загальні і професійні компетентності та отримати такі програмні результати навчання як:

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі середньої освіти, педагогіки та інформаційних технологій, що передбачає

застосування концептуальних методів освітніх наук, теорії та методики навчання інформатики і характеризуються комплексністю та невизначеністю умов організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти (базова середня освіта).

ЗК 2. Здатність до міжособистісної взаємодії, роботи в команді, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня (соціальна компетентність).

ЗК 4. Здатність до прийняття ефективних рішень у професійній діяльності та відповідального ставлення до обов'язків, мотивування людей до досягнення спільної мети та працювати в команді (лідерська компетентність).

ПК 3. Інформаційно-цифрова компетентність як здатність: орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук і критично оцінювати інформацію, оперувати нею у професійні і й діяльності; ефективно використовувати наявні та створювати (за потреби) нові електронні (цифрові) освітні ресурси; використовувати цифрові технології в освітньому процесі.

ПК 4. Психологічна компетентність як здатність: визначати і враховувати в освітньому процесі вікові та інші індивідуальні особливості учнів; використовувати стратегії роботи з учнями, які сприяють розвитку їхньої позитивної самооцінки, я-ідентичності; формувати мотивацію учнів та організовувати їхню пізнавальну діяльність; формувати спільноту учнів, у якій кожен відчуває себе її частиною.

ПК 5. Емоційно-етична компетентність як здатність: усвідомлювати особисті відчуття, почуття та емоції, потреби, керувати власними емоційними станами; конструктивно та безпечно взаємодіяти з учасниками освітнього процесу; усвідомлювати та поціновувати взаємозалежність людей і систем у глобальному світі.

ПК 6. Компетентність педагогічного партнерства як здатність: до суб'єкт-суб'єктної (рівноправної та особистісно зорієнтованої) взаємодії з учнями в освітньому процесі; залучати батьків до освітнього процесу на засадах партнерства; працювати в команді із залученими фахівцями, асистентами вчителя для надання додаткової підтримки особам з особливими освітніми потребами.

ПК 8. Здоров'язбережувальна компетентність як здатність: організовувати безпечне освітнє середовище, використовувати здоров'язбережувальні технології під час освітнього процесу; здійснювати профілактично-просвітницьку роботу з учнями та іншими учасниками освітнього процесу щодо безпеки життєдіяльності, санітарії та гігієни; формувати в учнів культуру здорового та безпечного життя; зберігати особисте фізичне та психічне здоров'я під час професійної діяльності; надавати домедичну допомогу учасникам освітнього процесу.

ПК 9. Проєктувальна компетентність як здатність проектувати осередки навчання, виховання і розвитку учнів.

ПК 10. Прогностична компетентність як здатність: прогнозувати результати освітнього процесу; планувати освітній процес.

ПК 11. Організаційна компетентність як здатність: організовувати процес навчання, виховання і розвитку учнів; організовувати різні види і форми навчальної

та пізнавальної діяльності учнів у відповідності до нормативних вимог, правил і рекомендацій.

ПК 13. Інноваційна компетентність як здатність: застосовувати наукові методи пізнання в освітньому процесі; використовувати інновації у професійній діяльності; застосовувані різноманітні підходи до розв'язання проблем у педагогічній діяльності;

ПК 14. Здатність до навчання впродовж життя як здатність: визначати умови та ресурси професійного розвитку впродовж життя; взаємодіяти з іншими вчителями на засадах партнерства та підтримки (у рамках наставництва, супервізії тощо).

ПК 15. Рефлексивна компетентність як здатність: здійснювати моніторинг власної педагогічної діяльності і визначати індивідуальні професійні потреби.

ПРН 1. Знає основні історичні етапи розвитку предметної галузі.

ПРН 2. Знає загальні закономірності розвитку особистості, прояви особистісних якостей, психологічні та вікові особливості учнів, принципи та засади організації освітнього процесу з урахуванням особливих освітніх потреб учнів.

ПРН 11. Володіє формами і методами виховання учнів на уроках і в позакласній роботі, вміє відслідковувати динаміку особистісного розвитку дитини.

ПРН 14. Володіє прийомами, методами та засобами ефективного пошуку інформації, критичного аналізу та опрацювання даних для використання у професійній діяльності з дотримання принципів академічної доброчесності.

ПРН 17. Здатний організовувати психологічно безпечне, комфортне та розвивальне освітнє середовище із дотриманням правил та рекомендацій щодо здоров'язбереження учнів, ефективно працювати як самостійно, так і в команді, організовувати співпрацю учнів та комунікацію з їхніми батьками, зокрема з урахуванням інклюзивної освіти, доносити до фахівців і нефахівців інформацію, рішення, власний досвід.

ПРН 20. Здатний самостійно приймати рішення на основі сформованих ціннісних орієнтирів та моральної автономії, що дозволяє, зберігаючи людську гідність і доброчесність, бути вільним від зовнішнього тиску, диктату влади, усталених норм, думки інших; управляти складною технічною або професійною діяльністю; спроможний нести відповідальність за вироблення та ухвалення рішень у непередбачуваних робочих або навчальних контекстах.

4. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль І. Особистість у діяльності і спілкуванні

Тема 1. Предмет, завдання та структура психологічної науки.

Визначення психології як науки. Значення і завдання сучасної психології. Структура сучасної психологічної науки. Сучасна психологія та її місце в системі наук. Аналіз напрямків зарубіжної психології.

Тема 2. Становлення та методи психології.

Історія розвитку психологічної науки в Україні. Психологічне дослідження та етапи його проведення. Основні вимоги до організації дослідження. Метод спостереження. Експеримент та його види. Психологічні тести (тести здібностей, інтелекту, успішності і ін.).

Моделювання психічних процесів. Методи опитування (бесіда, інтерв'ю, анкетування). Метод аналізу продуктів діяльності людини. Метод узагальнення незалежних характеристик. Кількісний і якісний аналіз психічних фактів.

Тема 3. Природа і сутність психіки

Поняття про психіку. Основні положення про психіку. Природна та соціальна детермінація психічного розвитку. Рефлекторна природа психічного як властивості нервової системи. Мозок і психіка. Основні блоки мозку. Психіка і вища нервова діяльність. Закон взаємної індукції. Радіація та концентрація нервових процесів. Електрофізіологічні методи дослідження психіки. Сучасні дослідження діяльності мозку за допомогою томографів. Психіка і свідомість. Структура свідомості. Несвідомі психічні явища. Механізми психологічного захисту.

Тема 4. Діяльність.

Активність особистості та її джерела. Активність і діяльність. Діяльність як суттєвий вид активності людини. Структура діяльності. Екстеріоризація та інтеріоризація дій як етапи розвитку та основна форма оволодіння діяльністю. Поняття про навички, вміння, звички. Основні види діяльності (ігрова, учбова, трудова) та їх порівняльна характеристика. Гра як ведуча діяльність і її психологічні особливості. Учбова діяльність та її психологічна характеристика. Психологічна структура і зміст трудової діяльності. Творчість як самостійний вид діяльності.

Тема 5. Психологія особистості

Поняття про особистість в психології. Теорії особистості (З.Фрейд, К.Юнг, А.Адлер, К.Горні, Г.Мюррей, К.Левін, А.Маслоу, К.Роджерс і ін.). Поняття про інтереси та їх види. Переконання та ідеали особистості. Поняття про установку. Цілі особистості та рівні її домагань. Самооцінка та Я-концепція особистості

Тема 6. Психологія груп

Поняття про групи, їх класифікація. Диференціація в групах і колективах, рівні розвитку групи. Методи вивчення міжособистісних стосунків в групі (соціометрія та референтометрія). Лідерство в групах і колективах. Лідерство та керівництво. Типи лідерів. Психологічна сумісність в групах. Міжособистісні стосунки в групах, їх якісна відмінність. Колективістичне самовизначення, ідентифікація, згуртованість та референтність групи.

Тема 7. Психологія спілкування

Поняття про спілкування. Значення спілкування в розвитку особистості. Вербальні та невербальні засоби спілкування. Комунікативна, інтерактивна та перцептивна функції спілкування. Рефлексія, ідентифікація, стереотипізація. Смислові бар'єри спілкування. Конфлікт та його види. Психолого-педагогічне спілкування, умови його ефективності. Соціально-психологічний тренінг спілкування.

Змістовий модуль II. Психічні процеси.

Тема 8. Увага

Поняття про увагу, її фізіологічна основа. Вчення І.М.Сєченова, І.П.Павлова, О.О.Ухтомського, Д.Є.Хомської про природу уваги. Види уваги. Мимовільна, довільна та післядовільна увага. Зовнішня та внутрішня увага. Індивідуальна, групова та колективна увага. Властивості уваги: зосередженість, коливання, переключення, відвертання, обсяг, розподіл, стійкість та розсіяність уваги. Розвиток і виховання уваги в учнів. Уважність як властивість особистості. Неуважність та її причини.

Тема 9. Відчуття

Поняття про відчуття. Рефлекторна природа відчуттів. Рецептори і аналізатори. Загальні властивості відчуттів: якість, інтенсивність (сила), тривалість і просторова локалізація відчуттів. Закономірності відчуттів: пороги чутливості, адаптація, післядія, взаємодія. Класифікація відчуттів, їх види. Удосконалення відчуттів у результаті вправ та трудової діяльності. Компенсаторні можливості в галузі відчуттів.

Тема 10 Сприймання

Поняття про сприймання. Властивості сприймання: предметність, цілісність, структурність, константність, осмисленість. Фізіологічні основи сприймання. Роль моторних компонентів у сприйманні. Спрямованість особистості і сприймання. Аперцепція. Об'єктивні умови сприймання. Класифікація сприймань, їх види. Сприймання простору і часу. Ілюзії і галюцінації. Спостережливість і умови її формування.

Тема 11. Пам`ять

Поняття про пам'ять. Суспільно-історичний характер пам'яті. Теорії пам'яті. Види пам'яті. Загальна характеристика процесів пам'яті. Індивідуальні відмінності в процесах пам'яті.

Тема 12. Мислення

Поняття про мислення. Мислення і чуттєве пізнання. Мислення і мова. Соціальна природа мислення. Фізіологічні основи мислення. Форми мислення: поняття, судження та умовиводи. Формування понять у процесі навчання. Мисленнєві операції та їх характеристика. Аналіз, синтез, порівняння, конкретизація, абстрагування, узагальнення, класифікація та систематизація. Мислення і розв'язування задач. Види мислення і його індивідуальні особливості. Поняття про інтелект та основні підходи до його вивчення. Структура інтелекту за Р.Стенбергом, Ч.Спірменом, Л.Терстоуном, Р.Кетелем, Дж.Гілфордом.

Тема 13. Уява

Поняття про уяву. Соціальна природа уяви. Уява та об'єктивна дійсність. Уява і творчість. Види уяви. Мрія і практична діяльність. Аналітико-синтетичний характер процесів уяви. Способи синтезування, які забезпечують виникнення образів уяви. Фізіологічні основи уяви. Ідеомоторні рухи. Індивідуальні властивості уяви. Розвиток уяви в учнів.

Тема 14. Емоції і почуття

Поняття про емоційне реагування. Види емоційного реагування: емоційний тон відчуттів та вражень, власне емоції, афект, настрій, стрес, почуття. Фізіологічні основи емоцій. Роль емоцій в житті людини. Характеристика різних емоцій. Емоційні властивості людини. Загальне уявлення про почуття. Характеристика різних почуттів.

Тема 15. Воля

Поняття про волю. Мотиваційна сфера особистості та вольова діяльність. Вольовий акт і його структура. Вольове зусилля. Психологічний аналіз боротьби мотивів та прийняття рішення. Вольові якості особистості та їх розвиток. Завдання виховання та самовиховання волі. Вікові та індивідуальні особливості волі

Змістовий модуль ІІІ. Індивідуально-психологічні властивості

Тема 16. Темперамент

Поняття про темперамент. Фізіологічні механізми темпераменту (гуморальна, конституційна та психофізіологічна теорії). Типи темпераментів, їх психологічна характеристика. Основні властивості темпераменту: сенситивність, реактивність, активність, пластичність, ригідність, екстраверсія, інтроверсія, емоційна збудливість. Роль спадковості в походженні властивостей темпераменту. Проблема мінливості темпераменту. Роль темпераменту в трудовій і навчальній діяльності. Темперамент і індивідуальний стиль діяльності. Індивідуальний підхід до учнів з різними типами темпераменту.

Тема 17. Характер

Поняття про характер. Вияв характеру. Структура і риси характеру, його цілісність. Характер і спрямованість особистості. Спадковість і характер. Зв'язок характеру і темпераменту. Формування характеру. Урахування особливостей характеру у індивідуальній та навчально-виховній роботі.

Тема 18. Здібності

Поняття про здібності. Здібності, знання, уміння й навички. Характеристика видів здібностей. Загальні та спеціальні здібності. Структура здібностей: уважність, чутливість, спостережливість, кращі якості мислення, пам'яті, уяви, волі та почуттів.

Структура спеціальних здібностей. Наукові, педагогічні, математичні, технічні, літературні, музичні та ін. здібності. Якісна і кількісна характеристика здібностей. Аналіз тестової методики для визначення коефіцієнта розумової обдарованості. Умови розвитку здібностей в учнів.

5. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
	денна форма		Заочна форма	
	усього	у тому числі	усього	у тому числі

		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Особистість в діяльності та спілкуванні												
Тема 1. Предмет, завдання, структура та методи психологічної науки	11	2	4			5	11	2				9
Тема 2. Становлення та методи психології	9	2	2			5	11		2			9
Тема 3. Природа і сутність психіки	9	2	2			5	11	2				9
Тема 4. Діяльність	9	2	2			5	9					9
Тема 5. Психологія особистості	13	4	4			5	11		2			9
Тема 6. Психологія груп	9	2	2			5	9					9
Тема 7. Психологія спілкування	13	4	4			5	9					9
Разом за змістовим модулем 1	73	18	20			35	71	4	4			63
Змістовий модуль 2. Психічні процеси												
Тема 8. Увага	9	2	2			5	12	2				10
Тема 9. Відчуття	9	2	2			5	10		2			8
Тема 10. Сприймання	9	2	2			5	10		2			8
Тема 11. Пам’ять	11	2	4			5	12		2			10
Тема 12. Мислення	11	2	4			5	12	2				10
Тема 13. Уява	9	2	2			5	8					8
Тема 14. Емоції і почуття	9	2	2			5	8					8
Тема 15. Воля	9	2	2			5	8					8
Разом за змістовим модулем 2	76	16	20			40	80	4	6			70
Змістовий модуль 3. Індивідуально-психологічні властивості												
Тема 16. Темперамент	9	2	4			3	7					7
Тема 17. Характер	9	2	2			5	10					10
Тема 18. Здібності	13	2	4			7	12	2				10
Разом за змістовим модулем 3	31	6	10			15	29	2				27
Усього годин	180	40	50			90	180	10	10			160
Модуль 2												
ІНДЗ												
Усього годин	180	40	50			90	180	10	10			160

6. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Тема 1. Предмет, завдання та структура психологічної науки	4	
2	Тема 2. Становлення та методи психології	2	2
3	Тема 3. Природа і сутність психіки	2	
4	Тема 4. Діяльність	2	
5	Тема 5. Психологія особистості	4	2
6	Тема 6. Психологія груп	2	
7	Тема 7. Психологія спілкування	4	
8	Тема 8. Увага	2	
9	Тема 9. Відчуття	2	2
10	Тема 10. Сприймання	2	2
11	Тема 11. Пам’ять	4	2
12	Тема 12. Мислення	4	
13	Тема 13. Уява	2	
14	Тема 14. Емоції і почуття	2	
15	Тема 15. Воля	2	
16	Тема 16. Характер	2	
17	Тема 17. Темперамент	2	
18	Тема 18. Здібності	4	
	Всього:	48	10

8. Самостійна робота

Теми, що виносяться на самостійне опрацювання необхідно презентувати у вигляді усної доповіді (коротке повідомлення 5-7 хвилин) під час практичного заняття (чи під час індивідуальної консультації з викладачем). В умовах дистанційного навчання завдання для самостійної роботи прикріплюється окремим документом в Інформаційно-освітньому середовищі (Moodle).

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1.	Структура сучасної психологічної науки. Місце психології в системі наук.	5	9
2.	Історія психологічної думки в Україні.	5	9
3.	Мозок і психіка. Основні блоки мозку. Рефлекторна природа психічного як	5	9

	властивості нервової системи. Механізми психологічних захистів.		
4.	Творчість як окремий вид діяльності.	5	9
5.	Проаналізуйте соціально-психологічну теорію особистості А. Адлера, Г. Саллівана, Е. Фромма.	5	9
6.	Мінімізація заохочення проблемної поведінки та забезпечення безпеки.	5	9
7.	Техніки та прийоми ефективного спілкування.	5	9
8.	Ознаки уважності та причини неуважності учнів.	5	10
9.	Способи удосконалення відчуттів та компенсаторні можливості в галузі відчуттів.	5	8
10.	Індивідуальні особливості сприймання.	5	8
11.	Індивідуальні відмінності в процесах пам’яті.	5	10
12.	Етапи мислення учня в процесі розв’язування задач.	5	10
13.	Фізіологічне підґрунтя уяви. Уява і органічні процеси.	5	8
14.	Роль емоцій в житті людини.	5	8
15.	Вікові та індивідуальні особливості волі.	5	8
16.	Темперамент і індивідуальний стиль діяльності.	5	7
17.	Академічна доброчесність як позитивна риса характеру.	5	10
18.	Структура інтелекту за Р. Стенбергом, Р. Кетелом, Дж. Гілфордом.	7	10
	Разом	92	160

Критерії оцінювання самостійної роботи

№ п/п	Критерії оцінювання	Кількість балів	Разом
1.	Повнота розкриття питання	1	4
2.	Логіка викладення, культура мовлення, впевненість, емоційність та аргументованість.	1	

3.	Використання основної та додаткової літератури (підручників, навчальних посібників, журналів, інших періодичних видань, інтернет ресурсів тощо).	1	
4.	Аналітичні міркування, уміння робити порівняння, висновки.	1	

9. Індивідуальні завдання

Індивідуальне завдання є видом позааудиторної індивідуальної діяльності здобувача, результати якої використовуються у процесі вивчення програмного матеріалу навчальної дисципліни.

Індивідуальне завдання з курсу «Психологія» – це вид науково-дослідної роботи здобувача, яка містить результати дослідницького пошуку, відображає певний рівень його навчальної компетентності.

Мета індивідуального завдання: самостійне вивчення частини програмного матеріалу, систематизація, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань із навчального курсу, удосконалення навичок самостійної навчально-пізнавальної діяльності.

Зміст індивідуального завдання: завершена теоретична або практична робота у межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань, умінь та навичок, отриманих під час лекційних і практичних занять.

Орієнтовна тематика індивідуального завдання – це одне із завдань на вибір здобувача у вигляді:

1) реферату, який містить: вступ, основну частину, висновки, додатки (якщо вони є), список використаних джерел;

2) участі у наукових, науково-практичних конференціях, семінарах, конкурсах наукових робіт, олімпіадах з дисципліни (публікація, виступ).

Індивідуальне завдання передбачено для здобувачів вищої освіти, у яких підсумковий контроль з дисципліни – екзамен.

Критерії оцінювання індивідуального завдання (реферату)

№ п/п	Критерії оцінювання	Сумарна кількість балів за кожним критерієм
1.	Обґрунтування актуальності, формулювання мети.	1
2.	Складання плану реферату.	1
3.	Критичний аналіз суті та змісту першоджерел. Виклад фактів, ідей, результатів досліджень в логічній послідовності. Аналіз сучасного стану дослідження проблеми.	2
4.	Дотримання правил реферування наукових публікацій.	1
5.	Доказовість висновків, обґрунтованість власної позиції, пропозицій щодо розв’язання проблеми, визначення перспектив дослідження.	2
6.	Дотримання вимог щодо технічного оформлення структурних елементів роботи (титульний аркуш, план, вступ, основна частина, висновки, додатки, якщо вони	3

	є, список використаних джерел). Подача реферату у вигляді презентації PowerPoint (15-18 слайдів).	
Разом		10

Орієнтовна тематика рефератів

(виконується одна тема на вибір здобувача)

1. Мотиви успіху особистості.
2. Потреби за К. Горні.
3. Умови ефективного спілкування вчителів і учнів.
6. Як знаходити друзів і здійснювати вплив на них.
7. Причини неуважності учнів.
8. Основні прийоми активізації уваги учнів на уроках.
9. Психологічний портрет А. Ейнштейна (або іншого вченого).
10. Причини забування та шляхи їх подолання.
11. Штучний інтелект.
13. Поняття про евристику.
14. Розвиток творчого мислення учнів.
15. Особливості формування творчої уяви.
16. Емоції і почуття в роботі вчителя.
20. Психологічна характеристика українців.
21. Врахування темпераменту вчителів у навчально-виховній роботі.
23. Відмінності між темпераментом і характером.
24. Що таке графологія?
26. Що таке фізіогноміка?
27. Ваш улюблений колір і Ваш характер.
28. Психічні властивості українців.
29. Як удосконалювати самого себе?
30. Що таке геніальність?
31. Психологічний аналіз педагогічних здібностей.
33. Загадкові явища людської психіки.
35. Гендерні відмінності в пізнавальних процесах учнів.
36. Психологічна характеристика аутизму.
37. Психологічна характеристика дітей з особливими освітніми потребами.
38. Психологічний супровід дітей з особливими освітніми потребами.
39. Соціально-психологічна реабілітація дітей з особливими освітніми потребами.

Критерії оцінювання індивідуального завдання

(публікацій тез чи статті у наукових, науково-практичних конференціях, участь у конкурсі наукових робіт, участь в олімпіадах з дисципліни тощо).

Здобувач виконує одне із завдань на вибір.

№ п/п	Критерії оцінювання	Максимальна кількість балів
1.	Публікація тез, статті у наукових виданнях	10
2.	Участь у студентському конкурсі наукових робіт (І етап/ІІ етап)	
3.	Участь у студентських олімпіадах з дисципліни, спеціальності.	

10. Методи навчання

Проблемно-пошукові, інтерактивні, частково-пошукові, практичні, дослідницькі, дискусія.

11. Методи контролю

Усне опитування, виконання практичних робіт, контрольні роботи, тестовий контроль, залік, екзамен.

12. Критерії оцінювання результатів навчання

Навчальні досягнення студентів з дисципліни «Психологія» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип пооперaційної звітності, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок.

В 3 семестрі (форма контролю – залік) кожне практичне заняття оцінюється за 10-бальною системою:

9-10 балів – правильна повна відповідь, творче розкриття запитання, вільне володіння матеріалом, яке свідчить про ґрунтовну обізнаність з теми та спрямованість на практичне опрацювання матеріалу, висока активність, що свідчить про ґрунтовну обізнаність з матеріалом;

6-8 балів – правильна відповідь, розкриття запитання, вільне володіння матеріалом, яке свідчить про певну обізнаність з теми та спрямованість на опрацювання матеріалу;

3-5 балів – відповідь неточна або неповна, що свідчить про фрагментарну обізнаність з теми;

1-2 бал – відповідь неправильна, або відсутня, низька активність, що свідчить про неволодіння матеріалом та ухилення від участі у занятті.

В 4 семестрі (форма контролю – екзамен) кожне практичне заняття оцінюється за 5-бальною системою:

5 балів – правильна повна відповідь, творче розкриття запитання, вільне володіння матеріалом, яке свідчить про ґрунтовну обізнаність з теми та спрямованість на практичне опрацювання матеріалу, висока активність, що свідчить про ґрунтовну обізнаність з матеріалом;

4 балів – правильна відповідь, розкриття запитання, вільне володіння матеріалом, яке свідчить про певну обізнаність з теми та спрямованість на опрацювання матеріалу;

3 балів – відповідь неточна або неповна, що свідчить про фрагментарну обізнаність з теми;

1-2 бал – відповідь неправильна, або відсутня, низька активність, що свідчить про неволодіння матеріалом та ухилення від участі у занятті.

Підсумковий контроль (ПК) проводиться у вигляді незалежного комп'ютерного тестування на множинний вибір з однією вірною відповіддю. Вірна відповідь на питання оцінюється в 1 бал, невірна відповідь – 0 балів.

13. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Залік

Поточне оцінювання і самостійна робота										Сума
Змістовий модуль 1										
Т1	Т1	Т2	Т3	Т4	Т5	Т5	Т6	Т7	МК 1	100
10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	

Поточне оцінювання і самостійна робота														Індивідуальне завдання	ПК	Сума
Змістовий модуль 2										Змістовий модуль 3				10	10	100
Т8	Т9	Т10	Т11	Т12		Т13	Т14	Т15	МК 2	Т16	Т17	Т18	МК 3			
5	5	5	5	5	5	5	5	5	10	5	5	5	10			

Екзамен

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	**A**	відмінно	зараховано
82-89	**B**	добре	
74-81	**C**		
64-73	**D**	задовільно	
60-63	**E**		
35-59	**FX**	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	**F**	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

14. Рекомендована література

Основна:

1. Максименко С.Д. Загальна психологія. Київ: Центр учбової літератури, 2020. 271 с.
2. Дуткевич Т. В. Загальна психологія. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 388 с.
3. Москалець В. П. Загальна психологія : підручник. Київ : Ліра–К, 2020. 564 с.
4. Савчин М. В. Загальна психологія : підручник. Вид. 3-тє, стереотип. Київ, ВЦ «Академія», 2020. 344 с.
5. Бригадир М.Б., Бугерко Я.М., Ревасевич І.С. Загальна психологія. Збірник кейсів: навч.-метод.посіб. Тернопіль : Економічна думка ТНЕУ, 2017. 35 с.
6. Варій М.Й.Загальна психологія : підручник : у 2 т. Вид. 5-те, виправл. і допов. Львів : Апріорі, 2016. Т.1 .382 с. Т.2. 358 с.
7. Загальна психологія. Практичні заняття : навч. посіб. / С.Ю.Діхтяренко та ін. Умань : Візаві, 2018. 254 с.
8. Teger, Allan I. Too Much Invested to Quit. Elsevier. Pergamon General Psychology Series. 2017. Vol. 83.
9. Бондар К. М. Теорія і практика інклюзивної освіти: навч.-метод. посібник. Кривий Ріг, 2019. 170 с.
10. Шулдик А.В., Шулдик Г.О. Фізіологічні механізми психіки: Методичні рекомендації для студентів закладів вищої освіти. Умань: Візаві, 2018. 30 с.

Допоміжна:

1. Гончарук П.А. Загальна психологія: Пропедевтика К.: КРОК, 2009. 216 с.
2. Гроф С. Психологія майбутнього / пер. з анг. Я.Винницької, О.Редчиць. Львів : Афіша, 2015. 328 с.
3. Ільїна Н. М., Мисник С. О. Загальна психологія: теорія та практикум. Київ : «Університетська книга», 2017. 352 с.
4. Функціонування творчого мислення в інформаційно-віртуальному просторі суб’єкта : монографія / В. О. Моляко, Ю. А. Гулько, Н. А. Ваганова [та ін.]; за ред. В. О. Моляко. Київ:, 2021. 165 с.
5. Чудаєва Н.В., Шулдик А.В. Психологія мислення. Умань. Візаві, 2019. 206 с.
6. Шулдик, Г.О. Механізми психологічних захистів у студентів : *Науковий вісник Херсонського державного університету.* Серія «Психологічні науки», 2017.Випуск 2.Т.2. С.127-131.

15. Інформаційні ресурси

- http://psyj.udpu.edu.ua/ – Психологічний журнал
- https://udpu.edu.ua/news/biblioteka-universytetu – Бібліотека УДПУ ім. Павла Тичини

- https://dspace.udpu.edu.ua/ – Електронний інституційний репозитарій УДПУ імені Павла Тичини.
- http://mon.gov.ua/ – Міністерство освіти і науки України
- http://www.nbuv.gov.ua/ – Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського
- 2https://library.gov.ua/ – Національна парламентська бібліотека України.
- http://inpsy.naps.gov.ua/– Інститут психології імені Г.С. Костюка Національної Академії педагогічних наук України
- http://psyua.com.ua/ – Український науково-методичний центр практичної психології і соціальної роботи
- http://psy.piter.com – статті, психологічні новини
- http://psylib.org.ua – архів книг з психології, сайти психологічних журналів

Сайти з неформальної освіти:

- https://prometheus.org.ua/ – платформа Прометеус;
- https://www.ed-era.com/courses/– студія онлайн-освіти EdEra;
- https://eduhub.in.ua – Освітній Хаб - EduHub.in.ua

Теми курсових робіт з психології та вимоги до їх виконання

Основними завданнями при підготовці курсових робіт з психології є: опрацювання та реферування наукових першоджерел із обраної теми; визначення методологічних засад емпіричного дослідження (експериментальна база та її основні параметри, методики, процедура збору емпіричних даних, методи узагальнення та особливості інтерпретації отриманих результатів); формулювання висновків, пропозицій та рекомендацій на основі проведеного теоретичного та практичного дослідження. У результаті написання курсової роботи здобувач вищої освіти повинен здобути такі компетентності:

Курсова робота може бути виконана за однією з запропонованих нижче тем. За бажанням автора та за умови узгодження з науковим керівником, тема може бути відкоригована. Згідно з вимогою репрезентативності, експериментальна база емпіричного дослідження повинна складати не менше 20 респондентів. Зміст курсової роботи подається на її початку. У своєму переліку він містить вступ, найменування та номери розділів, підрозділів, висновки, список використаних джерел, додатки. Детальну інформацію здобувач може отримати, переглянувши методичні рекомендації до написання курсових робіт, розроблені викладачами кафедри.

Критерії оцінювання курсової роботи

№п/п	Критерії	бали
1.	Повнота розкриття теми, сутності та результатів проведеного дослідження.	65
2.	Володіння матеріалом дослідження.	20
3.	Повнота відповідей на поставлені запитання.	15
	Загальна кількість балів	100

Орієнтовна тематика курсових робіт

1. Розвиток творчої обдарованості учнів на уроках фізики/математики/інформатики.
2. Розвиток емоційної сфери учнів на уроках фізики/математики/інформатики.
3. Психологічний розвиток особистості та самовиховання підлітка.
4. Шляхи особистісного росту підлітка.
5. Психолого-педагогічні умови розвитку творчого потенціалу особистості.
6. Розвиток рефлексії підлітків.
7. Психолого-педагогічні засади співпраці батьків і вчителів у вихованні підлітків.
8. Професійне самовдосконалення педагога.
9. Формування математичного мислення підлітків.
10. Психолого-педагогічні основи професійної діяльності класного керівника.
11. Конфлікти між вчителями та підлітками та шляхи їх подолання.
12. Використання інтерактивних технологій навчання на уроках фізики/математики/інформатики.
13. Розвиток уваги школярів на уроках фізики/математики/інформатики.
14. Удосконалення процесів пам’яті школярів на уроках фізики/математики.
15. Діагностика та корекція властивостей уваги підлітків.
16. Причини та психопрофілактика агресивної поведінки підлітків.
17. Вплив педагогічних здібностей вчителя фізики/математики/інформатики на психічний розвиток школярів.
18. Умови успішного педагогічного спілкування.
19. Вивчення структури здібностей видатних вчених-математиків та фізиків.
20. Умови ефективного формування математичних понять у підлітків.
21. Діагностика та формування педагогічних здібностей у майбутніх вчителів.
22. Діагностика та корекція самооцінки особистості.
23. Методи вивчення емпатії учнів.
24. Розвиток професійних інтересів старшокласників.
25. Прояв захисних механізмів психіки особистості у спілкуванні.
26. Діагностика та корекція тривожності особистості.
27. Психологічні особливості обдарованості підлітків.
28. Акцентуації характеру підлітка.
29. Вияв труднощів у спілкуванні старшокласників з однолітками.

30. Вияв психологічних причин залежної поведінки підлітків.
31. Стрес та засоби його подолання.
32. Формування мотивації учбової діяльності старшокласників.
33. Творча обдарованість учнів та її розвиток на уроках фізики/математики/інформатики.
34. Психологічні особливості самооцінки та рівня домагань у підлітковому віці.
35. Психологічні особливості самооцінки та рівня домагань у період ранньої юності.
36. Розвиток міжособистісних стосунків в підлітковому віці.
37. Розвиток міжособистісних стосунків у період ранньої юності.
38. Розвиток ціннісної сфери в підлітковому віці.
39. Ідеали та спрямованість особистості у підлітковому віці.